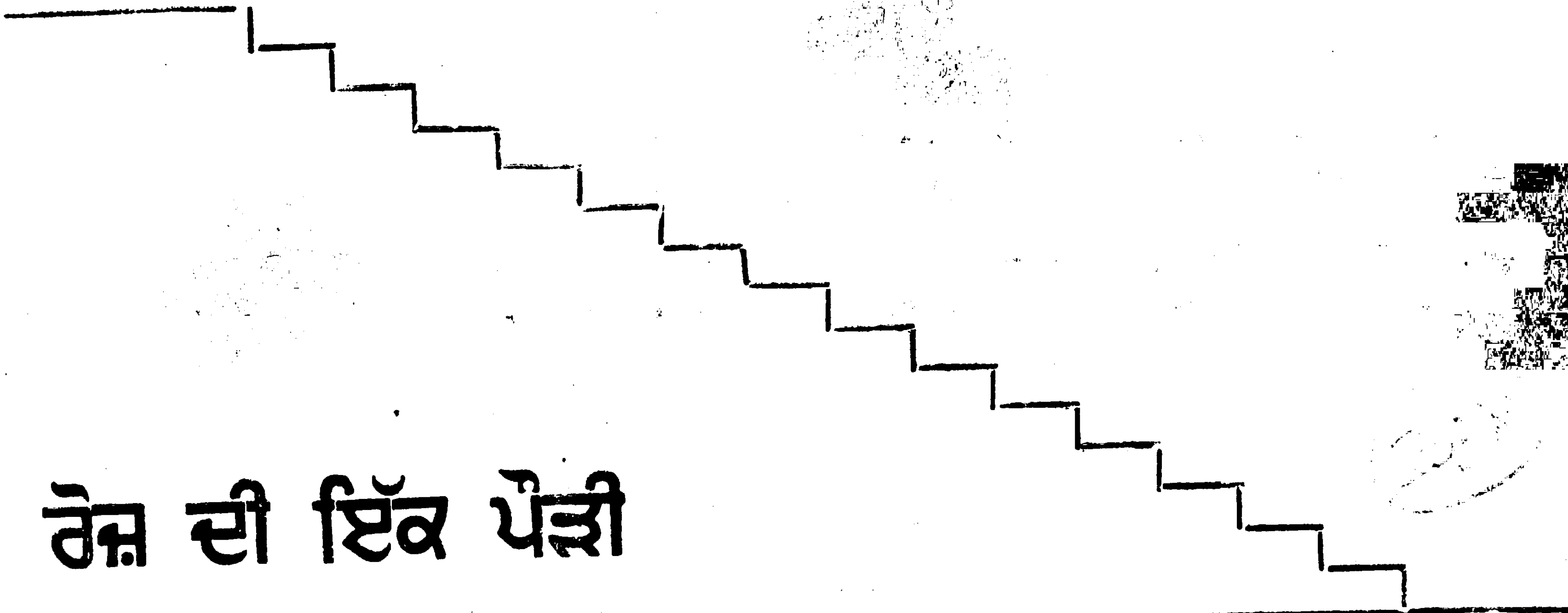
ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ

ਪੰਦਰਾਂ ਪੌੜੀਆਂ

ਰੋਜ਼ ਦੀ ਇੱਕ ਪੌੜੀ

ਪੰਜਵੀ ਵਾਰ (ਜ਼ੇਬੀ ਐਡੀਸ਼ਨ) ਸੋਧਿਆ ਹੋਇਆ

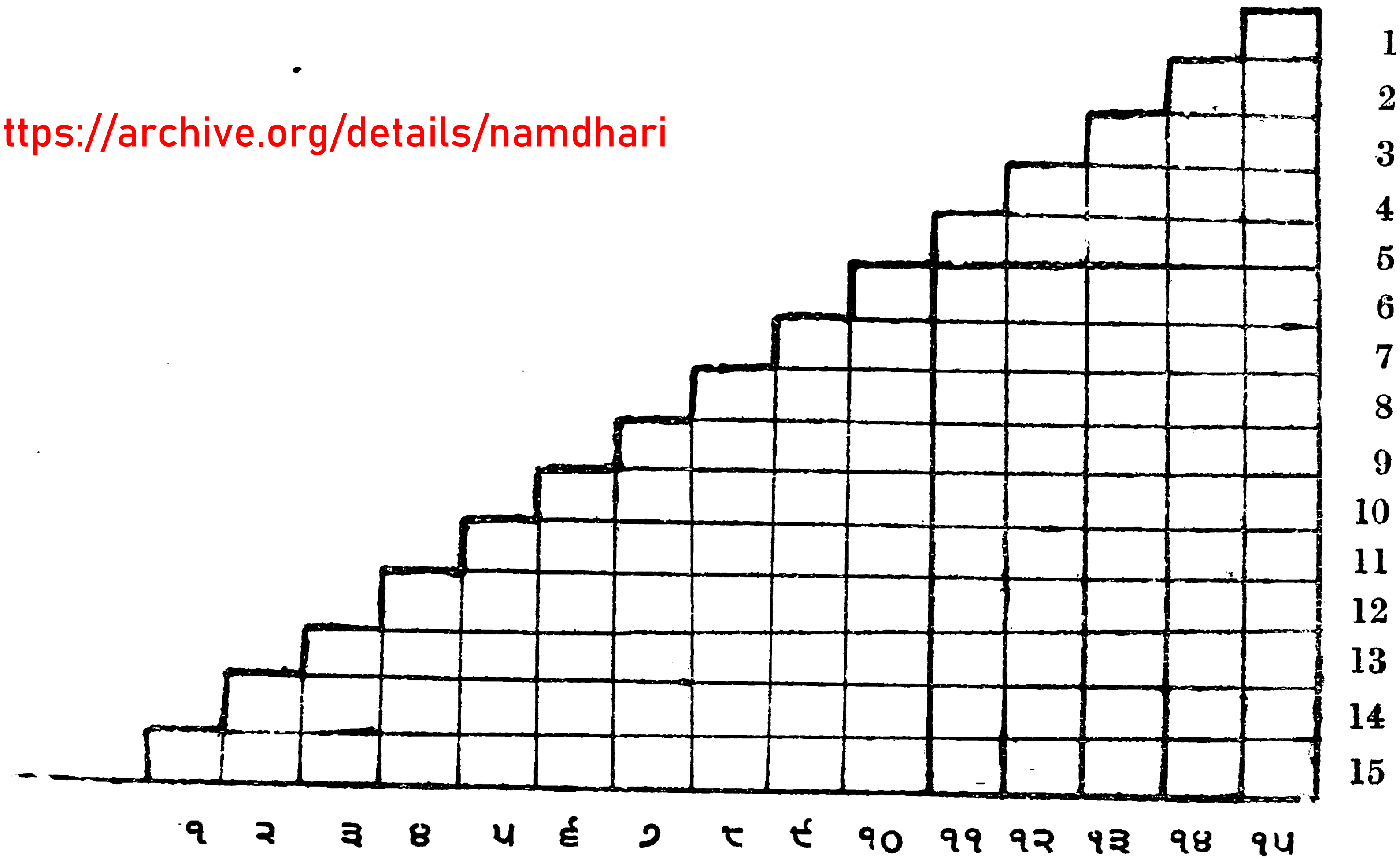
ਰਿਆਇਤੀ ਮੁੱਲ ੨ ਪੈਸੇ

ਉਸਤਾਦਾਂ ਲਈ ਸੱਲਾਹ ਇਹ ਕੈਦਾ ਹੋਰਨਾਂ ਕੈਦਿਆਂ ਵਾਂਗਰ ਨਾ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਵੇ ਸਗੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ''ਹਾਸੇ ਵਾਲੀ ਮੁਹਾਰਨੀ'' ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਾਕੇ ਸਿਖਾਈ ਜਾਵੇ ਤਦ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲਾ ਆਪਣੇ ਹਾਸੇ ਵਾਲੀ ਮੁਹਾਰਨੀ ਵਿਚੋਂ ਕੈਦੇ ਦੇ ਸਬਕ ਦਾ ਇਕ ਇਕ ਜੁਸਵ ਆਪੇ ਆਪ ਪਹਚਾਨਕੇ ਪੜ੍ਹਦਾ ਜਾਵੇ। ਉਸਤਾਦ ਬੇਸ਼ੱਕ ਉਹਦੀ ਮਦੱਦ ਲਈ ਤੈਆਰ ਹੋਵੇ ਪਰ ਉਹ ਆਪ ਪੜ੍ਹਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਅੱਗੇ ਅੱਗੇ ਨਾ ਦੱਸੇ ਸਗੋਂ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਐਉਂ ਆਖੇ।

ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਹਾਸੇਵਾਲੀ ਮੁਹਾਰਨੀ ਕੋਲੋਂ ਪੁੱਛੋ ਤੇ ਆਪ ਪਹਚਾਨਕੇ ਪੜ੍ਹਦੇ ਜਾਓ। ਤੁਸੀਂ ਨਾ ਰਟੋ ਤੇ ਨਾ ਆਪਣਾ ਸਬਕ ਪਕਾਓ ਸਗੋਂ ਆਪ ਹੀ ਪਹਚਾਨਕੇ ਅੱਗੇ ਅੱਗੇ ਪੜ੍ਹੋ।

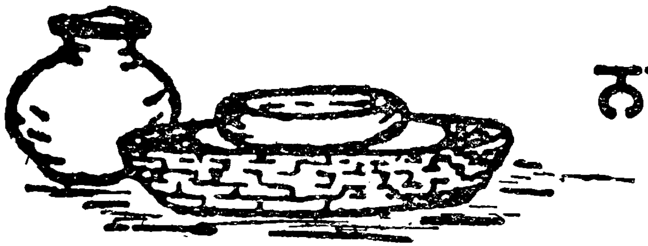
ਇਹ ਗੁਰਮੁਖੀ ਕੈਦਾ ਤੇ ਹੋਰ ਸਾਮਾਨ ਤੈਆਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਬਾਲਗਾਂ ਵਿਚੋਂ ਅਨਪੜ੍ਹਤਾ ਦੂਰ ਕਰ ਸਕੀਏ। ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦਾ ਇਹ ਖਿਆਲ ਹੈ ਕਿ ਬਾਲਗ਼ ਬਚਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਪੰਜ ਗੁਣਾਂ ਛੇਤੀ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਾਰਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਚੰਗੇ ਨਤੀਜੇ ਦੀ ਉਮੇਦ ਤਦ ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦ ਇਕ ਇਕ ਸ਼ਾਗਿਰਦ ਨੂੰ ਵੱਖੋ ਵੱਖ ਕਰਕੇ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਆਪਣੇ ਸ਼ਾਗਿਰਦ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਦਵਾਓ ਕਿ ਜੇ ਉਹ ਵੀਹ ਵੀਹ ਘੰਟੇ ਦਿਲ ਲਾਕੇ ਪੜ੍ਹੇ ਤਾਂ ਉਹ ਸੌਖੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪੜ੍ਹਾਨ ਜੋਗਾ ਬਣ ਜਾਊਗਾ। ਓਹ ਝੱਟ ਪੱਟ ਪੜ੍ਹਾਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਚੰਗਾ ਉਸਤਾਦ ਉਹ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੇ ਸ਼ਾਗਿਰਦ ਨਾਲੋਂ ਇਕ ਕਦਮ ਹੀ ਅੱਗੇ ਹੋਵੇ, ਨਾਂ ਕਿ ਉਹ ਜਿਸ ਨੇ ਕੈਦਾ ਮੁਕਾ ਲਿਆ ਹੋਵੇ।

ਇਹ ਪੋਥੀ.............................ਦੀ ਹੈ ।

ਖਾ ਣਾ

ਖਾਣਾ ਖਾ

ਨਾਨਾ ਖਾਣਾ ਖਾ

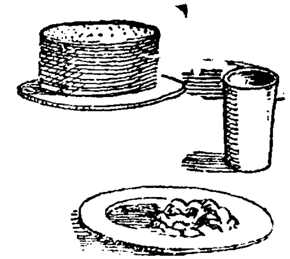
ਖਾ ਨਾਨਾ ਖਾਣਾ ਖਾ

ਨਾ ਨਾ

ਨਾਖ ਖਾ

ਨਾਨਾ ਨਾਖ ਨਾ ਖਾ

ਖਾ ਣਾ

ਕਾ ਣਾ

ਨਾ ਈ

ਆ ।

ਰਾ ਜਾ

ਰਾ ਖਾ

ਰਾਖਾ ਰੱਖ

ਨਾਨਾ ਰਾਖਾ ਰੱਖ

ਆ ਨਾਨਾ ਖਾਣਾ ਖਾ

ਨਾਨਾ ਆਰਾ ਰੱਖ

ਆ ਨਾਨਾ ਆ

ਆਰਾ ਨਾ ਰੱਖ

ਰਾ ਜਾ

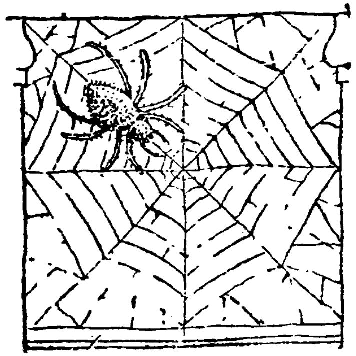
ਰਾਜਾ ਜਾ

ਆ ਰਾਜਾ ਨਾਖ ਖਾ

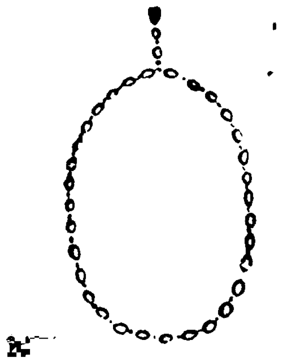
ਜਾ ਰਾਜਾ ਰਾਖਾ ਰੱਖ

ਅੱਜ ਨਾਖ ਨਾ ਖਾ

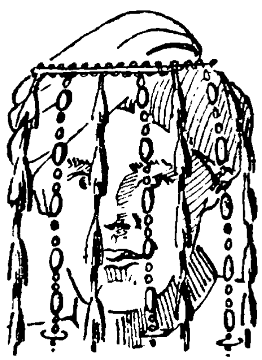
ਜਾ ਰਾਜਾ ਜਾ

ਜਾ ਲਾ

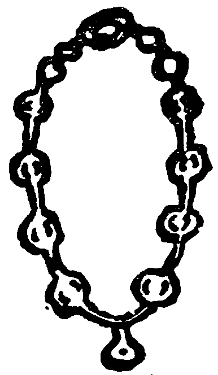

ਮਾ ਲਾ

ਲਾ ੜਾ

ਮਾ ਲਾ

ਮਾਲਾ ਰੱਖ

ਲਾਲ ਮਾਲਾ ਰੱਖ

ਜਾ ਲਾਲਾ ਖਾਣਾ ਖਾ

ਮਾਮਾ ਜਾਲ ਰੱਖ

ਲਾਲਾ ਆਖਾ ਮਨ

ਅੱਜ ਨਾ ਜਾ

ਮਾਮਾ ਅੱਜ ਆਰਾ ਰੱਖ

ਕ ਨ ਕੱਨ ਲਾ

ਕਾਕਾ ਕੱਨ ਕਰ

ਜਾ ਕਾਕਾ ਕੰਮ ਕਰ

ਨਾਨਾ ਲੱਕ ਮੱਲ

ਨਾ ਨੀ ਨਾਨੀ ਆ

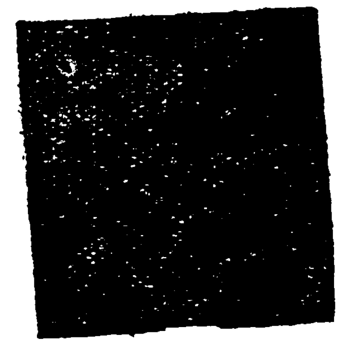
ਆ ਨੀਂ ਕੱਨ ਲਾ

ਕਾਕੀ ਖੀਰਾ ਖਾ

ਮਾਮੀ ਮਾਲਾ ਰੱਖ

ਮਾਲੀ ਰਾਖੀ ਕਰ

ਮਾਮੀ ਮਾਲੀ ਰੱਖ

ਕਾ ਲਾ

ਈ ੀ

ਨਾ ਈ

ਨਾਈ ਜਾ
ਨਾਈਆ ਖੀਰ ਖਾ
ਕਾਕੀ ਖਾਣਾ ਖਾ
ਰਾਣੀ ਜੀ ਆਈ
ਨਾਨੀ ਜੀ ਅੱਜ ਆਈ
ਨਾਈਆ ਆਰੀ ਰੱਖ

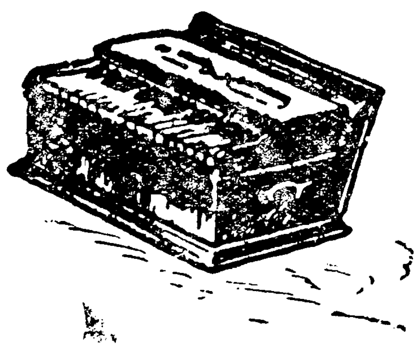
ਕਿ ਲਾ

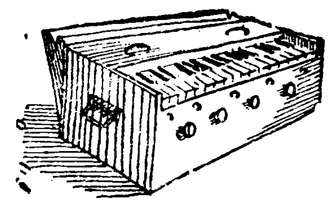
ਕਿਲਾ ਹੈ
ਕਿਲਾ ਨਿੱਕਾ ਹੈ
ਲੰਮਾ ਕਿੱਲ ਲਿਆ
ਇਕ ਮਣ ਕਣਕ ਮਿਣ

ਵਾ ਜਾ

ਵਾਜਾ ਵਜਾ
ਵਾਜਾ ਨੱਵਾਂ ਲਿਆ
ਰਾਣੀ ਵਾਲੀਆਂ ਵਿਖਾ
ਮਾਲੀ ਵਾਣ ਰਖਿਆ ਹੈ
ਕਿਲਾ ਨੱਵਾਂ ਹੈ

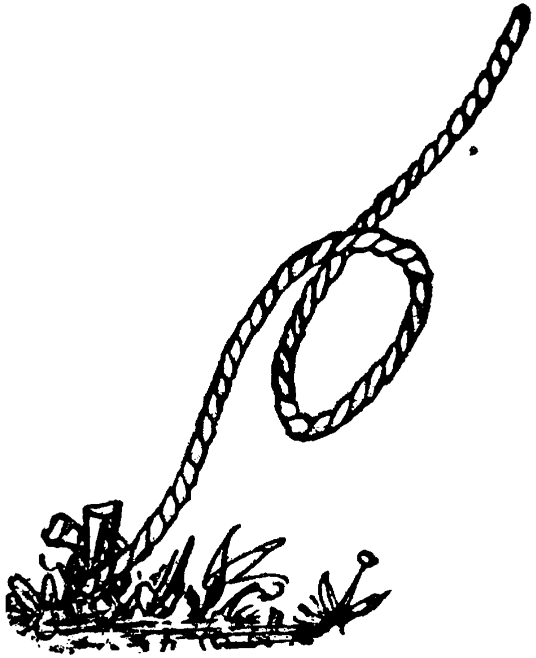

ਵਾ ਜਾ

ਸਾ ਧੂ

ਰ ਸਾ

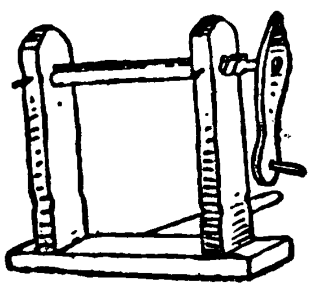
ਰੱਸਾ ਲਿਆ
ਵੀਰ ਰੱਸਾ ਕੱਸ
ਮਾਸੀ ਮਾਸ ਨਾ ਖਾਣਾ
ਰਾਣੀ ਸਿਆਣੀ ਸੀ
ਮਾਲੀ ਆਖਿਆ ਨੱਸ ਜਾ
ਕਾਂ ਆਇਆ ਹੈ
ਇੱਲ ਵੀ ਆਈ ਹੈ

ਬਿ ਲੀ

ਬਿੱਲੀ ਨਿੱਕੀ ਹੈ
ਬਿੱਲੀ ਕਾਣੀ ਹੈ
ਬਾਬਾ ਬਜਾਰ ਜਾ
*ਮੰਜੀ ਬਣਾ ਲਿਆ

ਵੇ ਲ ਣਾ

ਵੇਲਣਾ ਲਿਆ
ਬੇਬੇ ਬੇਰ ਖਾ
ਬਾਬੇ ਬੀਨ ਵਜਾਈ
ਜਾ ਮੇਲਾ ਵੇਖ ਆ
ਇਕ ਖੇਸ ਮੇਰੇ ਲਈ ਲਿਆ
ਰਾਜੇ ਮੇਲਾ ਵੇਖਕੇ ਆਏ

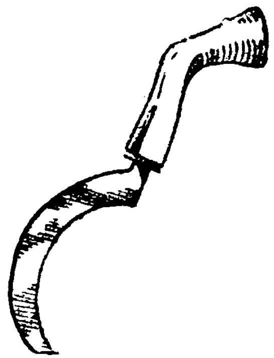

ਬਾ ਲਨ

ਏ

ੇ

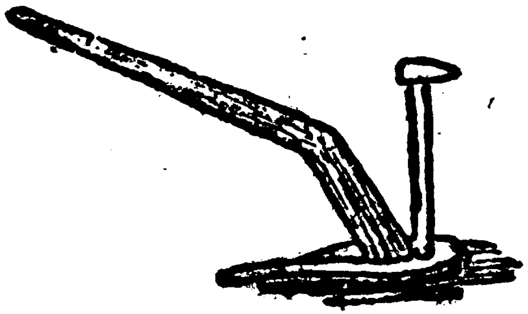
ਦਾ ਤਰੀ

ਦੀ ਵਾ

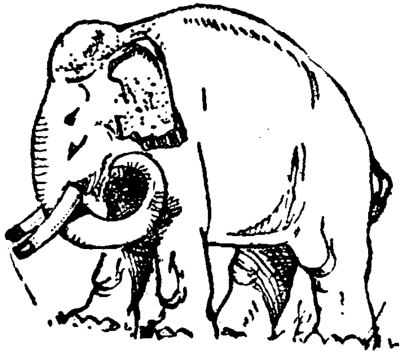

ਦੀਵਾ ਬਾਲ
ਦਸ ਸੇਰ ਦਾਲ ਦਲ
ਦਸ ਦੀਵੇ ਬਲਦੇ ਸਨ
ਦਾਦੇ ਦੀ ਅੱਖ ਲਾਲ ਹੈ
ਏਸ ਦੇਸ ਦੇ ਜਣੇ ਨੇਕਨਾਮ ਸਨ
ਬੀਬੀ ਵੇਲਣਾ ਵੇਲਦੀ ਹੈ
ਦਾਦੀ ਦਿਨੇ ਆਈ ਸੀ

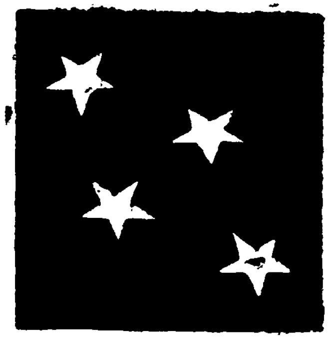
ਹ ਲ

ਹੱਲ ਹੈ
ਹੱਲ ਵਾਹ
ਬਾਬਾ ਵਾਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ
ਦਾਦੀ ਜੀ ਕੀ ਹਾਲ ਹੈ
ਮੇਰਾ ਹਿੱਸਾ ਵਾਢਾ ਹੈ
ਇਹ ਹੀਰਾ ਮੇਰਾ ਹੈ

ਹਾ ਥੀ

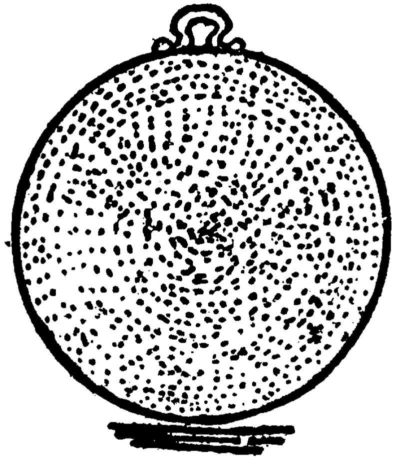

ਤਾ ਰਾ

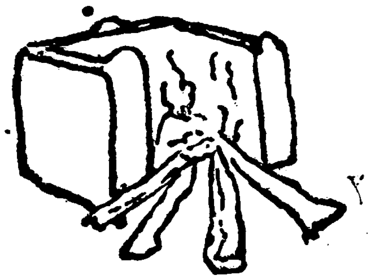
ਗਾ ਲੜ

ਤ ਵਾ

ਤੱਵਾ ਕਾਲਾ ਹੈ
ਕਾਕਾ ਤਾਲੀ ਵਜਾ
ਵਾਹ ਵਾਹ ਵੀਰ ਤੀਰ ਮਾਰ
ਤੇਲੀ ਤੇਲ ਲਿਆਇਆ
ਲਾਲਾ ਤਿੱਲਾਂ ਦਾ ਤੇਲ ਦੇ
ਦੱਬਕੇ ਵਾਹ ਤੇ ਰੱਜਕੇ ਖਾਹ

ਅ ਗ

ਅੱਗ ਬਾਲ
ਰਾਣੀ ਜਾਗ ਤੇ ਅੱਗ ਬਾਲੋ
ਏਸ ਰਾਗ ਦਾ ਗੀਤ ਗਾ
ਗਾ ਬਾਬਾ ਹੇਕ ਨਾਲ ਗਾ
ਬਿੱਲਾ ਮਾਸ ਖਾ ਗਿਆ

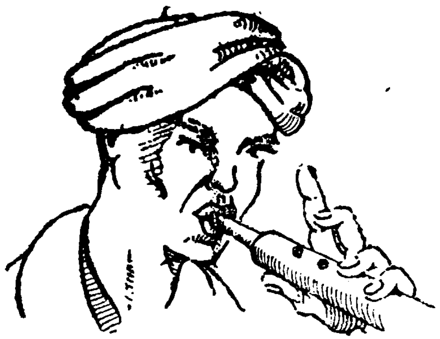
ੳੂ ਠ

ਊਠ ਹੱਕ ਦੇ।
ਠੱਗ ਊਠ ਦਾ ਸਵਾਰ ਸੀ।
ਲੂਣ ਨਾਲ ਮੂਲੀ ਖਾ।
ਮਾਸੀ ਹੂੰ ਹੂੰ ਨਾ ਕਰ।
ਗਊ ਤੂਤ ਦੇ ਹੇਠ ਸੂਈ ਸੀ
ਅੱਠ ਠੱਗ ਖੂਹ ਤੇ ਗਏ।
ਗੂਠਾ ਲਾ॥

ਠਾ ਨੇਦਾਰ

ਊ

=

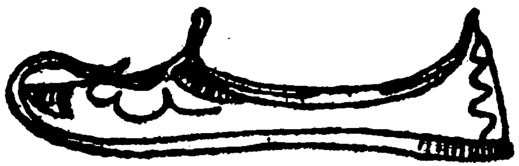
ਚਾ ਟੀ

ਚੂ ਹਾ

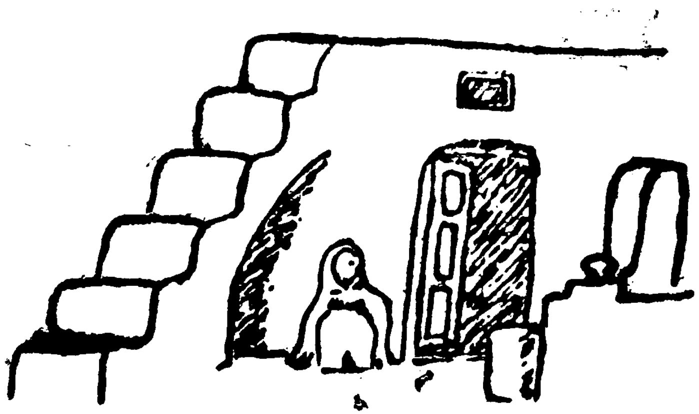
ਚੂਹਾ ਨੱਸ ਗਿਆ ।
ਚੂਹਾ ਚੂਰੀ ਖਾ ਗਿਆ।
ਤੇਰੀ ਅੱਖ ਵਿੱਚ ਕੱਖ ਹੈ।
ਚਾਚਾ ਜੂਹ ਵਿੱਚ ਗਾਂ
ਚਾਰਦਾ ਹੈ। ਕੂਕ ਮਾਰ।
ਗਰਮੀ ਨਾਲ ਚਾਰ ਚੂਹੇ
ਮਰ ਗਏ ।
ਚਾਚੀ ਰੂੰ ਤੇ ਚਰਖਾ ਦੇ।
ਬੂਹੇ ਤੇ ਮਜਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਕਠਿਆਂ ਕਰ। ਚਿਰ ਨਾ ਲਾ।
ਨੂੰਹ ਦੀ ਠੂਠੀ ਵਿੱਚ ਹੀਰੇ ਲਗੇ ਹਨ ॥

ਜੁ ਤੀ

ਜੁੱਤੀ ਨਵੀਂ ਸੀ।
ਮੂਲੀਆਂ ਮੁਲ ਲਿਆ।
ਦੁਖ ਸੁਖ ਸੁਣਾ।
ਉਨ ਵੇਚਕੇ ਤੁਰ।
ਲਾਠੀ ਨਾਲ ਕੁੱਤੇ ਨੂੰ ਮਾਰ।
ਕਾਕਾ ਰੁਸ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਨੂੰ ਗੱਨਾ ਦੇ॥

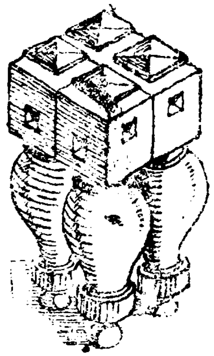
ਘ ਰ

ਘਰ ਜਾ
ਉਹ ਘਰ ਮੇਰਾ ਹੈ।
ਉਹਨੂੰ ਘਰ ਘੱਲ।
ਮਾਘੀ ਦਾ ਮੇਲਾ ਸੀ
ਕਾਕਾ ਘਾਣੀ ਕਰ॥

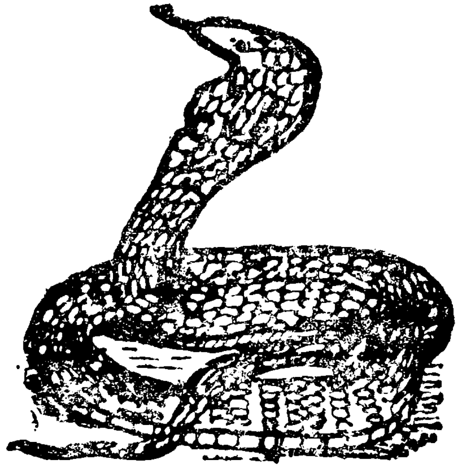

ਘਾ ਹ

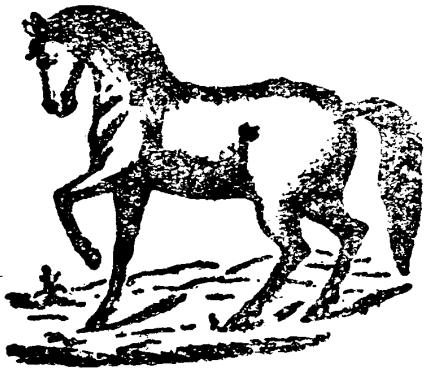
ਪਾ ਵੇ

ਸ ਪ

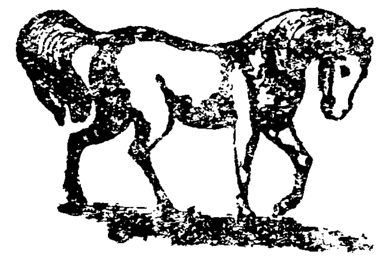
ਸੱਪ ਨੂੰ ਮਾਰ।
ਪਾਣੀ ਪੁਣਕੇ ਪੀ।
ਬੁੱਤਾਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਨਾ ਕਰ।
ਪਿਤਾ ਆਪਣੇ ਪੁਤਰ ਨੂੰ
ਘੁੱਗੀ ਦੇਊਗਾ।
ਹੁਣ ਚੁਪ ਕਰ॥

ਘੋ ੜਾ

ਘੋੜਾ ਘਰ ਆਇਆ ।
ਲਾੜਾ ਘੋੜੇ ਤੇ ਸਵਾਰ ਹੈ ।
ਰੋਲਾ ਚਲਾਓ ।
ਪੋਤਰੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਲੀੜੇ ਪਾਓ ।
ਓਪਰੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਘਰੋਂ ਘਿਓ
ਨਾ ਦਿਓ ।
ਖੋਤੇ ਨੂੰ ਮੋੜੋ ।
ਰੱਬ ਮਲਾਈ ਜੋੜੀ
ਇੱਕ ਅੱਨ੍ਹਾ ਇੱਕ ਕੋੜ੍ਹੀ ॥

ਅੱਨ੍ਹਾ ਨ੍ਹ=ਨਹ
ਕੋੜ੍ਹੀ ੜ੍ਹ=ੜਹ

ਘੋ ੜਾ

ਓ ੇ

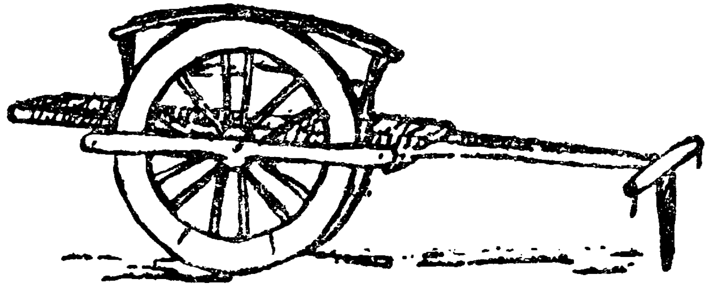
ਭਾਂ ਡੇ

ਭੁ ਠੀ

ਭੱਠੀ ਤੇ ਦਾਣੇ ਭੁਨਾਓ ।
ਘਿਓ ਦਾ ਕੀ ਭਾ ਹੈ ?
ਭੋਲੀ ਦਾ ਭਰਾ ਭੁੱਖਾ ਹੈ ।
ਦੋ ਮੂਲੀਆਂ ਲਭ ਗਈਆਂ
ਲੀੜਾ ਭਿਜ ਗਿਆ ।
ਬੋੜ ਹੇਠ ਭੀੜ ਹੈ ।
ਭੂਰਾ ਤੇ ਬੋਰੀ ਲਿਆ ।
ਕਿੱਲ ਠੋਕੋ ਤੇ ਘੋੜਿਆਂ ਕੋਲ ਬੱਢ੍ਹੇ ।
ਲੋਕੋ ਸੁਣੋ ਭੂਆ ਦੇ ਸੋਨੇ ਦੇ ਤੋੜੇ ਚੋਰੀ ਹੋਏ ।

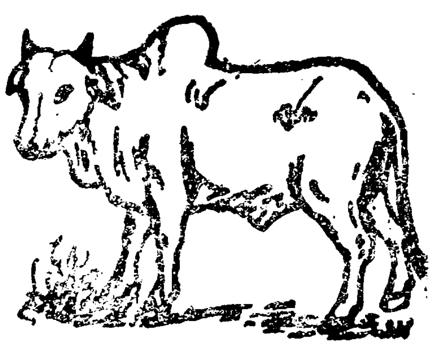
ਗ ਡਾ

ਗੱਡਾ ਬਣਾਓ ।
ਡਾਕਾ ਮਾਰ ਕੇ
ਡਾਕੂ ਭੱਜ ਗਏ ।
ਖੂਹ ਡੂੰਘਾ ਹੈ ।
ਡੱਡੂ ਡੋਲ ਵਿਚੋਂ ਕੁਦ ਪਿਆ ।

ਢ ਗਾ

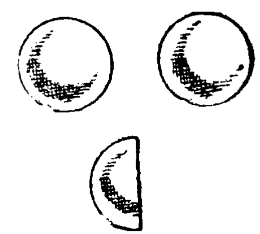
ਮੇਰਾ ਭੇਡੂ ਗੁਆਚ ਗਿਆ ॥

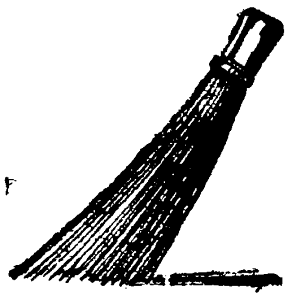
ਢੱਗਾ ਗੱਡੇ ਜੋ ।
ਢੱਗਾ ਡਿਗ ਪਿਆ ।
ਘਿਓ ਡੁਲ ਗਿਆ ਢਾਈ
ਸੇਰ ਹੋਰ ਪਿੰਡੋਂ ਲਿਆਓ ॥

ਡ਼ਾ ਕਿਆ

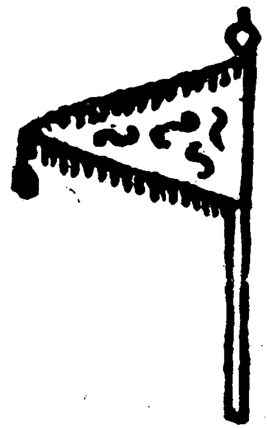

ਢਾ ਈ

ਝਾ ੜੂ

ਝੰ ਡਾ

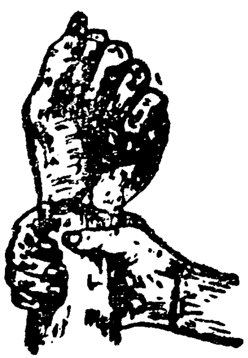
ਝੰਡਾ ਉੱਚਾ ਕਰ।
ਜੰਜ ਝਬਦੇ ਢੁਕੀ।
ਢੋਲਕੀ ਵਜਦੀ ਹੈ।
ਉਹ ਮੁੰਡੇ ਡਾਢੇ ਢੀਠ ਹਨ।
ਝਗੜਾ ਨਾ ਕਰ।
ਝੂਠ ਨਾ ਮਾਰ।
ਮੱਝ ਨੂੰ ਕੁਝ ਵੜੇਵੇਂ ਪਾ।
ਝੋਲੀ ਵਿੱਚ ਗੰਡੇਰੀਆਂ ਭਰ॥

ਪੈ ਰ

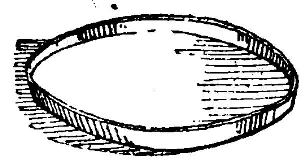

ਪੈਰ ਨੰਗੇ ਸਨ।
ਭੈਣ ਦੇ ਪੈਰੀਂ ਝਾਂਜਰਾਂ ਪਾ।
ਪੈਸਾ ਦੇ। ਖੈਰ ਪਾ।
ਵੈਦ ਕੈਦੀ ਕੋਲ ਬੈਹ ਗਿਆ।
ਸੱਦੀ ਨਾ ਬੁਲਾਈ
ਮੈਂ ਲਾੜੇ ਦੀ ਤਾਈ॥

ਹ ਥ

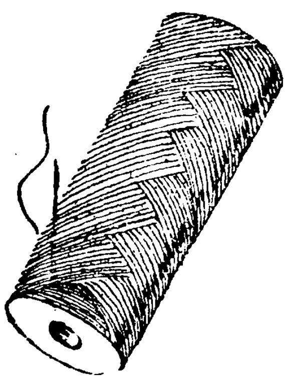
ਹੱਥ ਮੈਲੇ ਹਨ।
ਨੱਥ ਨੱਕ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢ ਲੈ।
ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਥੱਪੜ ਮਾਰਾਂਗਾ।
ਐਡੀ ਨਿੱਕੀ ਥਾਲੀ ਵਿੱਚ
ਖੰਡ ਨਾ ਪਾ। ਉਥੇ ਹੋਰ ਥਾਲੀ ਹੈ।

ਥਾ ਲੀ

ਐ ੇ

ਧਾ ਗਾ

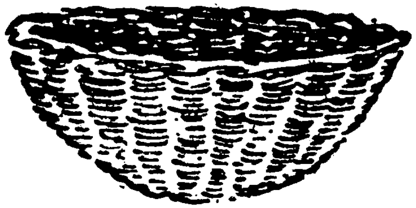
ਧੇ ਲਾ

ਧੇਲਾ ਦੇ ।
ਐ ਧੀ ਧੇਲੇ ਦਾ ਦੁਧ ਲਿਆ ਦੇ ।

ਮੈਲੀ ਧੋਤੀ ਧੋਕੇ ਧੁਪੇ ਧਰ ।
ਇਕ ਬੇੜੀ ਤੇ ਪੈਰ ਧਰ ।
ਹਾਥੀ ਦੀ ਧੂਮ ਧਾਂਮ ਵੇਖ ।
ਪੱਲੇ ਨਾ ਧੇਲਾ । ਕਰਦੀ ਮੇਲਾ ਮੇਲਾ ॥

ਟੋ ਕ ਰਾ

ਟੋਕਰਾ ਭਰ ਲੈ।
ਟੱਲੀ ਹਮੇਲ ਵਿਚ ਟੰਗ।
ਟਾਹਲੀ ਦੀ ਟਾਹਣੀ ਟੁੱਟ ਗਈ
ਧੋਬੀ ਦਾ ਕੁੱਤਾ
ਨਾ ਘਰ ਦਾ ਨਾ ਘਾਟ ਦਾ॥

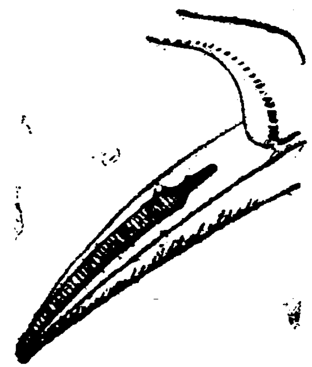
ਫੁ ਲ

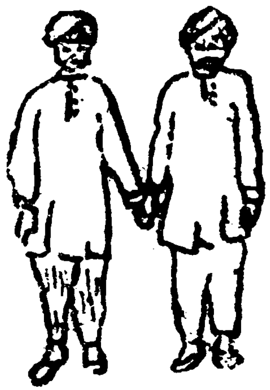
ਫੁਲ ਸੁੰਘ।
ਫੁਲਕਾਰੀ ਕਢ ਕੇ ਫ਼ੀਤਾ ਲਾ।
ਫੇਰ ਲੇਫ ਵਿਚ ਵੜ ਜਾ।
ਸਾਫ਼ਾ ਪਾੜ ਫੋੜੇ ਤੇ ਟਾਕੀ ਬਨ੍ਹ
ਮਾਲੀ ਏਸ ਬੂਟੇ ਤੋਂ ਫੁਲ
ਤੋੜ ਕੇ ਟੋਕਰੀ ਵਿਚ ਧਰ ਲੈ।

ਟਾ ਣਾ

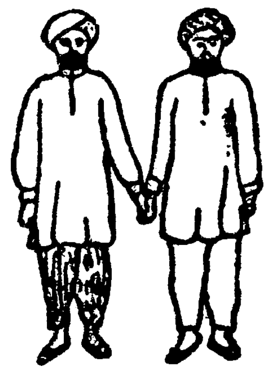

ਫਾ ਲਾ

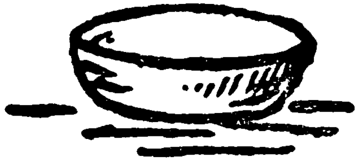
ਯਾ ਰ

ਯਾ ਰ

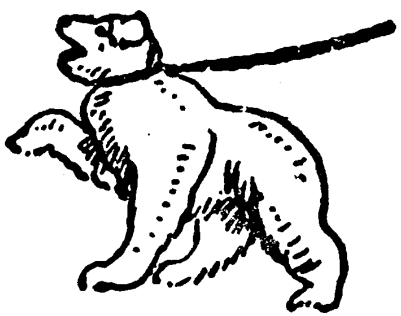
ਚੱਲ ਯਾਰ ਖੇਡੀਏ ।
ਰੋਟੀ ਖਾਕੇ ਸਬਕ ਯਾਦ ਕਰ।
ਫੇਰ ਟੱਟੂ ਯੱਕੇ ਜੋ ।
ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਹਥਯਾਰ ਚਲਾ
ਯੋਗੀ ਝਾੜਾ ਫੂਕ ਕਰਦਾ ਸੀ ।
ਟੂਣਾ ਟਾਣਾ ਨਾ ਕਰੋ ।
ਥੋਮ ਕੁਟਕੇ ਟਿੰਡਿਆਂ ਵਿਚ ਪਾ

ਕੌ ਲੀ

ਕੌਲੀ ਦੇ ਵਿੱਚ ਸੌਂਫ ਪਾ।
ਹਥੌੜਾ ਫੜ ਲੌ।
ਫੌਜ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਔਖੀ ਹੈ।
ਨੌਂ ਸੌ ਚੂਹੇ ਖਾਕੇ
ਬਿੱਲੀ ਹੱਜ ਨੂੰ ਚੱਲੀ॥

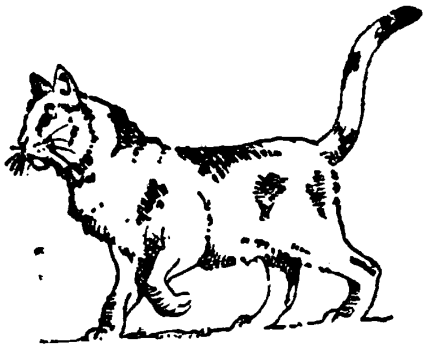
ਰਿ ਛ

ਰਿੱਛ ਨੂੰ ਵੇਖ।
ਚੱਟੂ ਵਿਚ ਮੁੰਜੀ ਛੜ।
ਚੌਲ ਤੇ ਮੱਛੀ ਰਿਨ੍ਹ।
ਐਯਾਣਿਆਂ ਨੂੰ ਛੁਰੀ ਨਾ ਫੜੌਣੀ
ਛਾਪੇ ਦਾ ਕੰਮ ਛੱਡਕੇ ਛੇ ਦਿਨ
ਛੁੱਟੀ ਲੈਣੀ ਔਖੀ ਹੈ॥

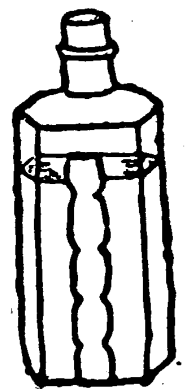

ਛਾ ਬਾ

ਔ

ਸ਼ੀ ਸ਼ੀ

ਸ਼ੀਸ਼ੀ ਛੇਤੀ ਸਾਫ ਕਰ ।
ਸ਼ੈਹਰ ਥੋਂ ਚੂੜੀਆਂ ਲਿਆਓ ।
ਔਖੀ ਵੇਲੇ ਰੱਬ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰ ।
ਰਾਜੇ ਦੇ ਵਿਯਾਹ ਵਿੱਚ ਨੌਂ ਸੌ
ਜਣੇ ਆਏ ਸਨ ਤੇ ਸ਼ੀਸ਼ ਮੱਹਲ
ਵਿੱਚ ਬੈਹਕੇ ਸ਼ਰਬਤ ਪੀਤਾ ।
ਸ਼ੁਕਰ ਕਰੋ । ਖੁਸ਼ੀ ਮਨਾਓ ॥

ੰ - ਨ ਦੀ ਅੱਧੀ ਵਾਜ

ਙ -	ੰਗ	ਸਿਙ
ਞ -	ੰਯ	ਇਞਾਨੇ
ਤ੍ਰ -	ਤਰ	ਪੁਤ੍ਰ
ਭ੍ਰ -	ਭਰ	ਭ੍ਰਾ
ਸ੍ਵ -	ਸਵ	ਸ੍ਵਾਦ
ਨ੍ਹ -	ਨਹ	ਅਨ੍ਹਾ
ੜ੍ਹ -	ੜਹ	ਕੋੜ੍ਹ
ਦਸ -	ਦਯ	ਦਯਾ

ਰੱਬ ਮਿਲਾਈ ਜੋੜੀ। ਇੱਕ ਅਨ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਕੋੜ੍ਹੀ ॥
ਤੇਰਾ ਪੁਤ੍ਰ ਮੇਰੇ ਭ੍ਰਾ ਦੀ ਕੰਘੀ ਲੈ ਗਿਆ।
ਮੱਝ ਖੋਲ੍ਹ ਤੇ ਕੱਟਾ ਬੰਨ੍ਹ। ਛੱਗੋ ਦਾ ਸਿਙ ਭਜ ਗਿਆ। ਸਰ੍ਹੋਂ ਦਾ ਸ੍ਵਾਦ ਕੌੜਾ ਹੈ ॥
ਰੱਬ ਨਾਲ ਪ੍ਰੀਤ ਕਰ। ਕ੍ਰੋਧ ਨਾ ਕਰ। ਦਯਾ ਕਰ।
ਰੱਬ ਨਾਲ ਪਯਾਰ ਵਧਾਓ ॥
ਮੈਂ ਰੋਜ਼ ਰੋਜ਼ ਪੜ੍ਹਾਂਗਾ ਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਵਾਂਗਾ ॥

ਪੌੜੀ ੧੫ ਲਿਖਾਈ

ਰਾ	ਹਾ	ਗਾ		ਕਾ	ਚਾ			
ਪਾ	ਖਾ	ਧਾ	ਬਾ	ਘਾ	ਯਾ			
ਮਾ	ਸਾ			(ਜਾ)	ਆ			
ਠਾ	ਨਾ				ਲਾ			
ਤਾ	ਡਾ	ਭਾ			ਊ	ਓ	ੜਾ	ਝਾ
ਟਾ	ਫਃ			ਵਾ	ਈ	ਬਾ		
ਦਾ	ਢਾ				ਛਾ	ਣਾ		

ਅੱਜ ਆ। ਕੱਲਾ ਹੋਕੇ ਐਡਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਔਖਾ ਹੈ।

ਇੱਲ ਆਈ। ਬੱਚੇ ਡਰ ਗਏ।

ਉੱਠ ਕੇ ਊਠ ਨੂੰ ਲਿਆਓ।

ਲਿਖੋ

ਆਜਾ	ਘੋੜਾ	ਆਜਾ				
ਆਇਆ	ਘੋੜਾ	ਆਇਆ	ਘੋੜੇ	ਨੂੰ	ਦਾਣਾ	ਪਾਓ
ਆਏ	ਘੋੜੇ	ਆਏ	ਘੋੜਿਆਂ	ਨੂੰ	ਦਾਣਾ	ਪਾਓ
ਆਈ	ਘੋੜੀ	ਆਈ	ਘੋੜੀ	ਨੂੰ	ਦਾਣਾ	ਪਾਓ
ਆਈਆਂ	ਘੋੜੀਆਂ	ਆਈਆਂ	ਘੋੜੀਆਂ	ਨੂੰ	ਦਾਣਾ	ਪਾਓ

ਗਿੰਤੀ

ਇਟਾਂ ਨੂੰ ਗਿਣੋ ਤੇ ਟਟੂ ਬਣਾਓ
ਦੱਸ ਦੱਸ ਦੇ ਟਟੂ ਬਣਾਓ
ਇੱਟਾਂ ਦੇ ਟਟੂ ਵੀ ਗਿਣੋ

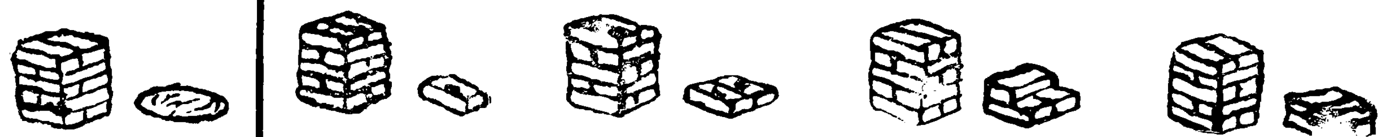
ਇਕਾਈ

੦	੧	੨	੩	੪
ਖਾਲੀ	ਇੱਕ	ਦੋ	ਤਿੰਨ	ਚਾਰ

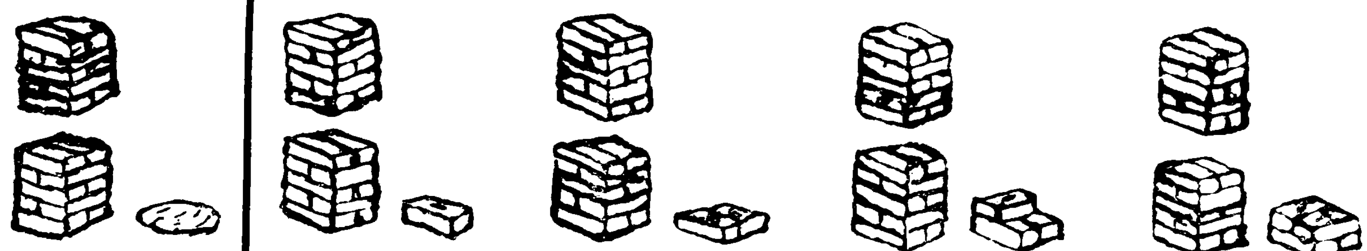
ਦਹਾਈ

ਦੱਸ ਇੱਟਾਂ ਦਾ ਇਕ ਟਟੂ
੧੦ ੧

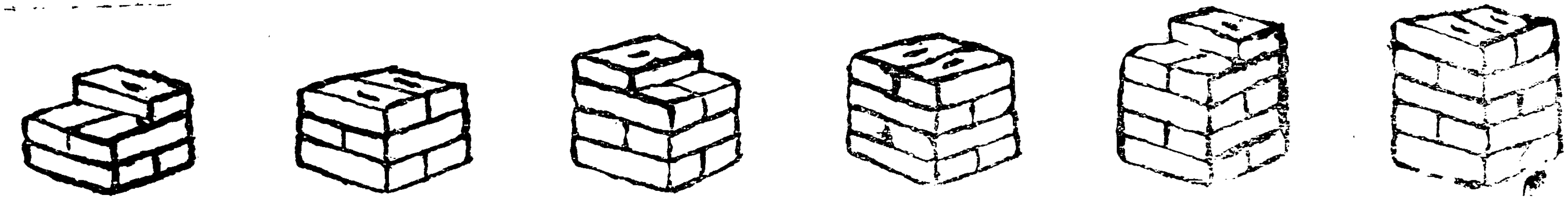
੧ ੦	੧ ੧	੧ ੨	੧ ੩	੧ ੪
	ਯਾਰਾਂ	ਬਾਰਾਂ	ਤੇਰਾਂ	ਚੋਦਾਂ

ਦੱਸ ਇੱਟਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਟਟੂ
੧੦ ੧
ਦੱਸ ਇਟਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਟਟੂ
੧੦ ੧
ਵੀਹ ਇੱਟਾਂ ਯਾ ਦੋ ਟਟੂ
੨੦ ੨

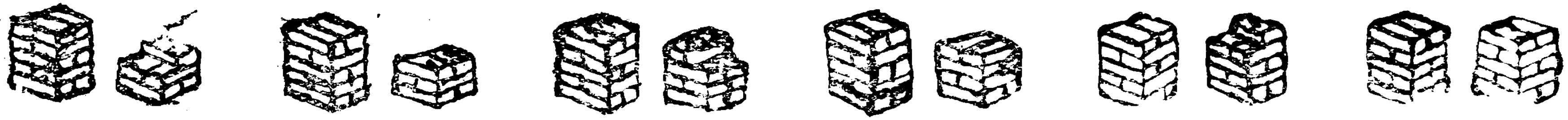
੨ ੦	੨ ੧	੨ ੨	੨ ੩	੨ ੪
ਟਟੂ ੨ ਖਾਲੀ	ਟਟੂ ੨ ਤੇ ੧ ਇੱਟ	ਟਟੂ ੨ ਤੇ ੨ ਇੱਟਾਂ	ਟਟੂ ੨ ਤੇ ੩ ਇੱਟਾਂ	ਟਟੂ ੨ ਤੇ ੪ ਇਟਾਂ
	ਇੱਕ	ਦੋ	ਤਿਨ	ਚਾਰ
	ਤੇ	ਤੇ	ਤੇ	ਤੇ
ਵੀਹ	ਵੀਹ ਇੱਕੀ	ਵੀਹ ਬਾਈ	ਵੀਹ ਤੇਈ	ਵੀਹ ਚੌਬੀ

ਦਸ ਇੱਟ ਜਾ ਇਕ ਟਟੂ

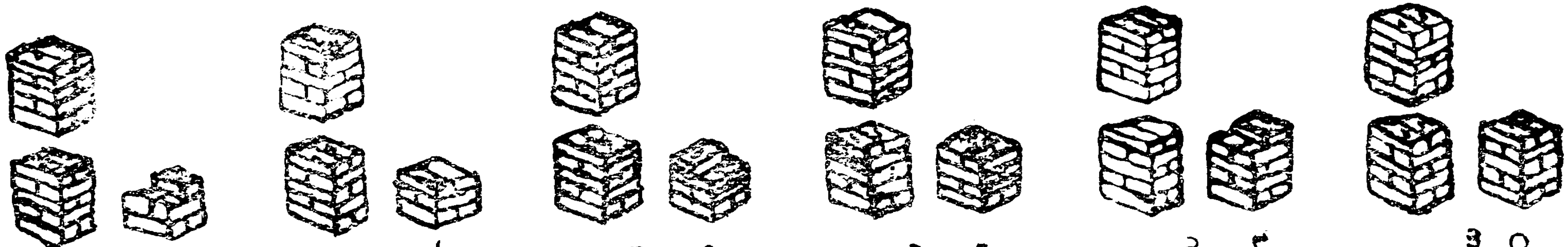
੫	੬	੭	੮	੯	੧੦
ਪੰਜ	ਛੇ	ਸੱਤ	ਅੱਠ	ਨੌ	ਦਸ

ਦੋ ਟਟੂ ਵੀਹ ਇੱਟ

੧੫	੧੬	੧੭	੧੮	੧੯	੨੦
ਪੰਦਰਾਂ	ਸੋਲਾਂ	ਸਤਾਰਾਂ	ਅਠਾਰਾਂ	ਉਨੀਹ	ਵੀਹ

ਦਸ ਦਸ ਇੱਟ ਦੇ ਤਿੱਨ ਟਟੂ ਤੀਹ ਇੱਟ

੨੫	੨੬	੨੭	੨੮	੨੯	੩੦
ਟਟੂ ੨ ਤੇ ੫ ਇੱਟਾਂ	ਟਟੂ ੨ ਤੇ ੬ ਇੱਟਾਂ	ਟਟੂ ੨ ਤੇ ੭ ਇੱਟਾਂ	ਟਟੂ ੨ ਤੇ ੮ ਇਟਾਂ	ਟਟੂ ੨ ਤੇ ੯ ਇੱਟਾਂ	ਪੂਰ ਤਿੰਨ ਟਟੂ
ਪੰਜ ਤੇ ਵੀਹ	ਛੇ ਤੇ ਵੀਹ	ਸੱਤ ਤੇ ਵੀਹ	ਅਠ ਤੇ ਵੀਹ	ਇਕ ਘੱਟ ਤੀਹ ਇਟਾਂ	
ਪਚੀ	ਛਬੀ	ਸਤਾਈ	ਅਠਾਈ	ਉਨੱਤੀਹ	ਤੀਹ

ਗਿਣਤੀ ਸੌ ੧੦੦ ਤੱਕ

੦	੧੦	੨੦	੩੦	੪੦	੫੦	੬੦	੭੦	੮੦	੯੦	੧੦੦
੧	੧੧	੨੧	੩੧	੪੧	੫੧	੬੧	੭੧	੮੧	੯੧	...
੨	੧੨	੨੨	੩੨	੪੨	੫੨	੬੨	੭੨	੮੨	੯੨	...
੩	੧੩	੨੩	੩੩	੪੩	੫੩	੬੩	੭੩	੮੩	੯੩	...
੪	੧੪	੨੪	੩੪	੪੪	੫੪	੬੪	੭੪	੮੪	੯੪	...
੫	੧੫	੨੫	੩੫	੪੫	੫੫	੬੫	੭੫	੮੫	੯੫	...
੬	੧੬	੨੬	੩੬	੪੬	੫੬	੬੬	੭੬	੮੬	੯੬	...
੭	੧੭	੨੭	੩੭	੪੭	੫੭	੬੭	੭੭	੮੭	੯੭	...
੮	੧੮	੨੮	੩੮	੪੮	੫੮	੬੮	੭੮	੮੮	੯੮	...
੯	੧੯	੨੯	੩੯	੪੯	੫੯	੬੯	੭੯	੮੯	੯੯	...

੧/੨ ਸੇਰ ਯਾ ਅੱਧ ਸੇਰ

ਇਕ ਆਨਾ ਦੇ ੨ ਟਕੇ

੨ ਟੱਕੇ ਵਿਚੋਂ ੧ ਟਕਾ ਯਾ ੧/੨ ਆਨਾ

੧/੪ ਸੇਰ ਯਾ ਪਾਓ

ਇਕ ਆਨੇ ਦੇ ੪ ਪੈਸੇ

੪ ਪੈਸੇ ਵਿਚੋਂ ੧ ਪੈਸਾ ਯਾ ੧/੪ ਆਨਾ

੩/੪ ਸੇਰ ਯਾ ੩ ਪਾਓ ਯਾ ਪੌਣਾ ਸੇਰ

ਪੌਣਾ ਆਨਾ ਯਾ ੩ ਪੈਸੇ

੪ ਪੈਸੇ ਵਿਚੋਂ ੩ ਪੈਸੇ ਯਾ ੩/੪ ਆਨਾ

੧ ੩/੪ ਸੇਰ ਯਾ ਪੌਣੇ ੨ ਸੇਰ

੨ ੧/੪ ਸੇਰ ਯਾ ਸਵਾ ੨ ਸੇਰ

ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ੫ ਪੱਤੀਆਂ ਸਨ। ਉਸ ਪਿੰਡ ਦੇ ੫੦ ਘਰ ਸਨ।

ਨੰਬਰਦਾਰ ਦੇ ੨ ਪੁੱਤ ਸੀ। ਏਸ ਟੱਬਰ ਦੇ ੧੦ ਜੀ ਸੀ ਤੇ ੪ ਨੌਕਰ ਸਨ।

ਦਿਨ ਵਿਚ ੧੫ ਸੇਰ ਆਟਾ ਪਕਦਾ ਸੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿੱਕੇ ਵੱਡੇ ੨੫ ਪਸ਼ੂ ਸਨ। ਰੋਜ਼ ੬੦ ਸੇਰ ਦੁੱਧ ਦਿੰਦੇ ਸਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ੧$\frac{੧}{੨}$(ਡੂਢ) ਸਾਲ ਦਾ ਮੁੰਡਾ ੧$\frac{੧}{੪}$(ਸਵਾ) ਸੇਰ ਦੁੱਧ ਪੀਂਦਾ ਸੀ।

ਸਾਰਾ ਟੱਬਰ ਰੋਜ ੨$\frac{੧}{੪}$(ਸਵਾ ਦੋ) ਸੇਰ ਮਖਣ ਤੇ ੨$\frac{੧}{੨}$(ਢਾਈ) ਸੇਰ ਦਹੀ ਤੇ ੩$\frac{੧}{੨}$(ਸਾਢ੍ਹੇ ਤਿੰਨ) ਸੇਰ ਘਿਓ ਖਾਂਦੇ ਸਨ।

ਨੰਬਰਦਾਰ ਦਾ ੧ ਸੰਗਤਰੇ ਦਾ ਬਾਗ ਸੀ। ਇਕ ਬੂਟੇ ਨੂੰ ੧੦੦ ਸਵਾ ਸੌ ਸੰਗਤਰੇ ਲਗਦੇ ਸਨ।

ਏਸ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜੀ ੨੫੦ ਸਨ ਤੇ ਬੜੇ ਖੁਸ਼ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ।

ਮੇਰਾ ਪਤਾ (ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਭਰੋ)

ਮੇਰਾ ਨਾਂ ਹੈ ....

ਮੇਰੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ ....

ਮੇਰੇ ਡਾਕਖਾਨੇ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ ....

ਮੇਰੀ ਤਹਿਸੀਲ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ ....

ਮੇਰੇ ਜ਼ਿਲੇ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ ....

ਮੇਰੇ ਸੂਬੇ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ ....

ਮੇਰੇ ਮੁਲਕ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ ....

ੳ	ਅ	ੲ	ਸ	ਹ
ਕ	ਖ	ਗ	ਘ	ਙ
ਚ	ਛ	ਜ	ਝ	ਞ
ਟ	ਠ	ਡ	ਢ	ਣ
ਤ	ਥ	ਦ	ਧ	ਨ
ਪ	ਫ	ਬ	ਭ	ਮ
ਯ	ਰ	ਲ	ਵ	ੜ

ਪੜ੍ਹਣ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ

੧ ਹਾਸੇ ਵਾਲੀ ਮੁਹਾਰਨੀ
੨ ਪੜ੍ਹਣ ਲਈ ਪੰਦਰਾਂ ਪੌੜੀਆਂ
੩ ਮੇਰਾ ਸਾਥੀ ਯਾਂ ਪੜ੍ਹੋ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਾਓ
੪ ਪ੍ਰਭੂ ਯਿਸੂ ਮੁਕਤੀ ਦਾਤਾ ਦਾ ਬਿਆਨ ਯਾਂ ਸਿਆਣੀ ਘਰ ਵਾਲੀ
੫ ਸੂਲੀ ਦਾ ਬਿਆਨ ਯਾਂ ਤਗੜੇ ਰਹੋ

ਇਹ ਸਾਮਾਨ ਪੜ੍ਹਾਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ (ਉਰਦੂ ਵਿੱਚ)
"ਆਪਨੇ ਅਨਪੜ੍ਹ ਪੜੋਸੀ ਕੋ ਪੜ੍ਹਨੇ ਕੇ ਕਾਬਿਲ ਬਨਾਓ"
(ਜੇ ਤਰੀਕਾ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਹੋਰ ਕੋਦਾ ਪੜ੍ਹਾਓ ਨਾ ਪੰਦਰਾਂ ਪੌੜੀਆਂ)

ਮਾਲਵਾ ਸਟੀਮ ਪਰੇਸ ਮੋਗਾ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀ ਐਸ–ਲਾਲ ਜੋਸ਼ੀ ਮੈਨੇਜਰ ਤੇ ਪ੍ਰਿੰਟਰ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਾਲ ਛਪਿਆ ਅਤੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕ੍ਰਿਸਚਨ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਇੰਡੀਅਨ ਲਿਟ੍ਰੇਚਰ ਫੰਡ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਰ੍ਥ ਵੈਸਟ ਇੰਡੀਆ ਕ੍ਰਿਸਚਨ ਕੌਂਸਲ ਕਮੇਟੀ ਬਾਲਗਾਂ ਤਾਲੀਮ ਨੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤੀ।
Printed at the Malwa Steam Press, Moga by S. Lal Joshi Manager & Printer